

*Shame!
No Government. Great Country.*

Brief van de dag

Waarom (en onder welke voorwaarden) ik zondag meestap.

Philippe Van Parijs

De Morgen, 22 januari 2011

In mijn leven heb ik aan veel betogingen deelgenomen, maar aan geen enkele met een communautair thema – tenzij de Gordel iets anders zou zijn dan wat hij voor mij was: een toffe fietstocht in het prachtige hinterland van Brussel. De pro-Belgiëbetoging van november 2007 heb ik wel meegemaakt, maar als waarnemer, niet als deelnemer. Ik vond het fascinerend die tienduizenden meestal Franstalige betogers te zien defileren met slogans die veel meer in de stijl van 'Ne me quitte pas!' waren dan in de stijl van 'Flemings go home!'. Dat vond ik sympathiek genoeg om er met een verbaasde glimlach naar te blijven staren. Maar er heerste wat mij betreft te veel naïef belgicisme, te veel heimwee naar een mythisch verleden (dat gelukkig nooit zal herrijzen) om er mij enthousiast bij te kunnen aansluiten.

Ik heb ook nooit aan een betoging deelgenomen tegen 'de politiek' of tegen 'de politici', en zal dat ook nooit doen. De toppolitici die in de huidige onderhandelingen betrokken zijn, staan voor een pijnlijk dilemma: indien ze grote concessies doen zijn ze verraders, indien ze weigeren die te maken en daardoor de vorming van een regering onmogelijk maken, zijn ze roekeloze lafaards. Voor hen heb ik veel bewondering, af en toe ook medelijden, en altijd respect voor een engagement dat ze zelfs soms kan beletten hun kinderen te helpen opgroeien of hun moeder te helpen sterven. Het is een illusie te geloven dat het plots beter wordt als ze vervangen zouden worden door anderen, of door 'het volk'.

In de betoging van zondag zullen naïef belgicisme en platte antipolitiek onvermijdelijk aanwezig zijn. Toch zal ik deelnemen, omdat ik het initiatief anders begrijp: als een initiatief van jonge Vlamingen, Walen en Brusselaars die niet achteruit maar vooruit willen en die beseffen dat we nu en in de toekomst alleen vlot vooruit zullen kunnen indien er een ander klimaat tot stand komt. "Wij keren ons daarbij af van een politiek klimaat waarin het algemeen belang wordt ondergeschikt aan het belang van één gemeenschap, waarin één droom moet wijken voor iedere realiteitszin... We willen een regering die regeert in het belang van iedereen. Daarom betogen wij", schrijven de organisatoren (DM 17/1).

Het tot stand komen van zo'n klimaat vereist dat we over de taalgrens heen intensiever naar elkaar luisteren, bijgevolg elkaars frustraties, vrees, aspiraties en voorstellen veel beter begrijpen en in dit licht veel sneller win-

win oplossingen kunnen identificeren die de kern kunnen vormen van zowel de nodige staatshervormingen als van het nodige federaal beleid.

Dit is uiteraard voor een deel de rol van onze politici, lang voor de verkiezingen en niet alleen als er dringend een regering gevormd moet worden. Ons huidige kiesstelsel helpt verklaren waarom dit zo weinig gebeurt. Voor degenen die dit hele land willen besturen zijn alleen aan één kant van de taalgrens stemmen te winnen of te verliezen en is er daarom weinig aanmoediging om aandacht te schenken aan wat aan de overkant leeft. Voor het kortzichtige behoud van zo'n systeem zijn onze politici uiteraard ook verantwoordelijk.

Maar de verantwoordelijkheid om duurzaam uit de huidige patstelling te raken is ook die van ons, niet-politici die het belang van de politiek beseffen. De naam van het initiatief, 'Shame', interpreteer ik als '*Shame on us all!*' en niet als '*Shame on them!*'. Studenten en academici, kunstenaars en journalisten, en veel anderen zijn al een tijdje bezig met taalgrensoverschrijdende initiatieven. Maar er moet veel meer gebeuren om de nodige klimaatwijziging voort te brengen en daardoor – ook via grotere autonomie – het nastreven van het algemeen belang van de bevolkingen in onze vier regio's te vergemakkelijken. Daarom stap ik mee.

Philippe Van Parijs is filosoof aan de Université Catholique de Louvain (UCL). Hij woont in Brussel.